

FIL-BORD DWAR IL-KONTROLL TAL-KIRI TAR-RABA

Magistrat Dr Joseph Apap Bologna BA. LL.D.

Illum, 14 ta' Lulju 2000

Rikors Nru: 12B/97

Boomer & Co Ltd

vs

Nikola Vella

Ic-"Chairman" tal-Bord;

Ra ir-rikors in ezami li bih is-socjeta' rikorrenti wara li ppremettiet illi hija sid ta' l-art imqabbla lill-intimat maghrufa bhala r-raba fil-Bizbizja, limiti tal-Mosta, konsistenti f'porzjoni raba ta' ghaxart itmiem;

Illi s-socjeta' ghandha bzonn l-istess raba ghall-bzonnijiet taghha, u dan billi trid tuzaha ghall-biedja;

Illi d-direttur u azzjonist tal-istess socjeta', Geoffrey Grech, huwa bidwi u ilu ghal din l-ahhar sena u nofs bla xoghol u ghalhekk jixtieq jahdem din l-art sabiex jaqla' l-ghixien tieghu u tal-familja tieghu;

Illi dan id-direttur tas-socjeta' rikorrenti ghandu ukoll tifel ta' ghoxrin sena li jinsab bla impjeg u li lest li jahdem l-istess art;

Illi l-intimat m'ghandux familja u ghalhekk m'ghandux familjari dipendenti fuqu.

Illi minn naha l-ohra d-direttur tas-socjeta' rikorrenti ghandu familja b'zewgt itfal dipendenti fuqu.

Talbet li dan l-Onorabbli Bord joghgbu jitermina l-lokazzjoni tal-precitata raba peress li huwa jehtieg ir-raba biex juzaha ghal skopijiet agrikoli minnu personalment u minn ibnu sabiex jaqilghu l-ghixien taghom.

Bl-ispejjez u bl-ingunzjoni tal-intimat ghas-subizzjoni.

Ra r-risposta tal-intimat (a fol 4 tal-process) li biha l-intimat espona bir-rispett li:

1. in linea preliminari in-nullita' u l-irritwalita' tar-rikors promotur, ghax fih ma hemmx id-dettalji tal-lokazzjoni bhal per ezempju l-ammont tal-qbiela u meta din tiskadi, u fit-tieni lok ghax ma jikkontjenix talba ghall-likwidazzjoni tal-kumpens dovut lill-intimat kif jipprovdi l-art. 4(1) tal-Kap. 199.

2. Illi subordinatament u bla pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, il-kawza qed issir f'isem socjeta' kummercjali u mhux f'isem id-Diretturi u azzjonisti taghha, u il-bzonn irid ikun tas-socjeta' innifisha u mhux tad-diretturi u azzjonisti li ghandhom personalita' guridika ghal kollox distinta u separata minn dik tas-socjeta' rikorrenti. Trid tkun is-socjeta' li tezercita il-biedja u li ghandha bzonn tirriprendi l-pussess tal-art de quo.

3. Illi sa fejn jaf l-esponent Geoffrey Grech huwa teacher u anki hu proprjetarju ta' xi skola u la hu u lanqas ibnu li jissemma fir-rikors ma huma bdiewa.

4. Illi l-intimat huwa "full time farmer" u dan ir-raba hu fonti importanti ghall-ghixien tieghu.

5. Illi mhux minnu li l-intimat m'ghandux familja kif allegat falz fir-rikors promotur. Hu ghandu mara u tifel bidwi jghixu mieghu. X'ghandu id-direttur tas-socjeta' hija haga ghal kollox irrilevanti ghall-kwistjoni tal-bzonn, jerga' jinghad.

6. Illi f'kull kaz il-hardship tal-intimat jekk jitlef din il-qbiela, ikun hafna akbar minn dak tas-socjeta' rikorrenti, kif zgur ser jirrizulta waqt it-trattazzjoni tar-rikors, li ghandu jigi michud bl-ispejjez kontra s-socjeta' rikorrenti.

Ra l-atti kollha tal-kawza.

Ra in-noti rispettivi tal-partijiet (a fol 37 u 40 tal-atti).

Ra dak verbalizzat a fol 44 ibid kif ukoll ir-rikors u digriet oltre d-dokumenti annessi (a fol 46 et seq ibid).

Ikkunsidra

Illi din is-sentenza tirreferi eskluzivament għall-ewwel zewg eccezzjonijiet kif sottomessi mill-intimat fl-imsemmija risposta. Pero' ser isir referenza għal dak verbalizzat a fol 44 tal-atti u għar-rikors u digriet a fol 46 et seq ibid fejn issir referenza mill-intimat dwar jekk ir-raba in kwistjoni hiex saqwi jew le. Kif jirrizulta mill-istess rikors it-talba in ezami qed tigi proposta taht l-artikolu 4 (2) (a) fejn il-kwistjoni dwar jekk ir-raba hux saqwi jew le hi irrilevanti stante li din hi ta' rilevanza biss taht l-artikolu 4(2)(b) tal-ligi "in materia". Għalhekk ma jidhirx li hemm ostakolu sabiex jigu decizi dawn l-eccezzjonijiet.

Ikkunsidra

In rigward l-ewwel eccezzjoni, hu minnu li l-artikolu 4(1) (b) jispecifica li r-rikors promotorju għandu jkollu "a demand for the liquidation of any compensation payable under the provisions of this section", fil-kaz "in desamina" taht u skond l-artikolu 4(4) tal-istess ligi. In rigward dan, jidher car li l-istess rikors ma jikkontjanix tali talba. Pero' ma jidhirx li għandu jkun hemm pregudizzju sostanzjali fil-konfront tal-intimat f'kaz li t-talba tas-socjeta' rikorrenti għal korrezzjoni (ara fol 40 tal-atti) tigi akkolta. L-istess jingħad in rigward it-talba ulterjuri (a fol 40 ukoll) sabiex fir-rikors promotur, jizdiedu d-data ta' skadenza tal-qbiela oltre l-ammont ta' qbiela. Għalhekk in rigward l-ewwel eccezzjoni għall-iskop ta' ekonomija fil-gudizzju qed jigu milqugħa t-talbiet tas-socjeta' rikorrenti u qed jigi ordnat billi fl-ewwel premessa fir-rikors promotur wara il-kelma "itmiem" jizdiedu il-kliem "liema qbiela hi ta' għaxar liri Maltin (Lm10) fis-sena pagabbli fil-15 ta' Awissu" u billi fit-talba fl-istess rikors promotur, jizdiedu wara l-kelma tagħhom "previa l-likwidazzjoni minn dan il-Bord ta' kull kumpens dovut skond il-ligi, lill-istess intimat"

Ikkunsidra

Illi in rigward it-tieni eccezzjoni l-artikolu 4(2) (a) gja citat jistipula illi dan il-Bord jilqa' it-talba tas-sid jekk dan jipprova illi "he requires the agricultural land to be used for agricultural purposes by himself personally or by any member of the family personally ...." b'applikazzjoni ukoll tal-ewwel proviso in rigward "hardship".

Illi, fir-rikors promotur jinghad li l-art hi proprjeta' tas-socjeta' rikorrenti waqt li jinghad ukoll li allegatament, ghandhom bzonn, tal-istess art ghall-iskopijiet agrikoli, id-direttur u azzjonist, Geoffrey Grech, u ibnu disokkupat ta' ghoxrin sena bhala eta'.

Illi jinghad minnufih li socjeta' kummercjali hi destinta mad-diretturi u azzjonisti taghha u l-assi taghha jappartjenu lill-istess socjeta' u mhix lid-diretturi jew azzjonisti.

Illi fir-rikors promotur intavolat minn socjeta' kummercjali jinghad li hemm bzonn li l-art in kwistjoni tittiehed lura mid-direttur u azzjonista, Geoffrey Grech, u ibnu gia' imsemmijin. Pero' ma jinghadx li fil-fatt, tali bzonn hu tas-socjeta' rikorrenti.

Illi l-artikolu applikabbli f'dan il-kaz, inoltre jistipula li tali bzonn ghandu jkun tas-sid, personalment, jew ta' membru tal-familja tieghu personalment. Bil-kliem uzat fl-istess artikolu, jidher li tista' tipprevalixxi ruhha mill-artikolu in desamina, persuna fizika biss u mhux wahda guridika, bhal socjeta' kummercjali. Dan jidher, b'mod car, mill-kliem uzati f'dan l-artikolu ossija "personalment" u "xi membru tal-familja"

Ikkunsidra:

Illi tenut kont ta' dak kollu premiss, in vista' li persuna guridika ma tistax tadixxi, l-Bord taht l-artikolu 4(2)(a) tal-Kapitolu 199 tal-Ligijiet ta' Malta u li f'dan il-kaz, waqt li r-rikors sar mis-socjeta' kummercjali rikorrenti, qed jigi allegat li l-istess bzonn hu ta' Geoffrey Grech u ta' ibnu, li ma humiex is-sidien jew "lessors" tal-art in kwistjoni, ghandha tigi akkolta it-tieni eccezzjoni kif sottomessa.

Ghal dawn il-motivi ic-"Chairman" tal-Bord fil-waqt li jilqa' it-tieni eccezzjoni tal-intimat, jichad it-talbiet kif dedotti fl-istess rikors waqt li l-ispejjez jibghu bla taxxa.

Alan Calleja
Dep.Reg.